

Matematyka - zajęcia wyrównawcze

Zajęcia nr 3 – Funkcja i jej własności

dr Krzysztof Molenda

15 października 2012

1 Cele i zakres zajęć

Efekty kształcenia : student stosuje logiczny zapis przebiegu rozumowania, potrafi planować rozwiązanie; zauważa prawidłowości, uogólnia je i uzasadnia, posługuje się poprawną notacją matematyczną, sprawnie wykonuje działania matematyczne

Zakres tematyczny : wyznaczanie dziedziny funkcji, szkicowanie wykresu funkcji (transformacje wykresu bazowego), wyznaczanie funkcji odwrotnej do danej, parzystość i nieparzystość funkcji, monotoniczność funkcji i ekstrema lokalne, działania na funkcjach, składanie funkcji

2 Ćwiczenia

Zad. 1 Wyznacz dziedzinę funkcji:

(a) $f(x) = \frac{x^2+7}{3-x^2}$

(b) $f(x) = \frac{-2}{(x+2)(1-x)}$

(c) $f(x) = \frac{3(x+2)}{(x^2+1)(1-x)}$

(d) $f(x) = \sqrt{x-1}$

(e) $f(x) = \frac{x-3}{\sqrt{x-3}}$

(f) $f(x) = \frac{8x-1}{x\sqrt{x-4}}$

(g) $f(x) = \sqrt{x-2} + \sqrt{1-x^2}$

(h) $f(x) = \frac{1}{x+1} + \sqrt{x-3} - \frac{\sqrt{x^2}}{x}$

(i) $f(x) = \frac{\sqrt{1-x^2}}{|x|-1}$

Zad. 2 Narysuj wykres funkcji. Podaj dziedzinę, zbiór wartości; określ monotoniczność, miejsca zerowe:

- (a) $f(x) = \frac{1}{2}x^2 + 1$
- (b) $f(x) = 2(x+1)^2 - 2$
- (c) $f(x) = \sqrt{x-1}$
- (d) $f(x) = \sqrt{x} - 1$
- (e) $f(x) = -\sqrt{2-x}$
- (f) $f(x) = \sqrt{-2+|x|}$
- (g) $f(x) = |\sqrt{x} - 2|$
- (h) $f(x) = \frac{x-2}{1-x}$
- (i) $f(x) = \operatorname{sgn}(x)$
- (j) $f(x) = |x - 2|$
- (k) $f(x) = |||x| - 1| - 1|$
- (l) $f(x) = \begin{cases} 2 & \text{dla } x \in (-\infty; 2) \\ x & \text{dla } x \in (2; 3) \\ -1 & \text{dla } x \in (3; \infty) \end{cases}$
- (m) $f(x) = \begin{cases} 2x - 1 & x \geq \frac{1}{2} \\ -2x + 1 & x < \frac{1}{2} \end{cases}$
- (n) $f(x) = \begin{cases} 1 - x & \text{dla } x < -1 \\ 2 & \text{dla } -1 \leq x < 1 \\ x + 1 & \text{dla } x \geq 1 \end{cases}$

Zad. 3 Zbadaj, czy punkty $A = (0, 5), B = (0, 2), C = (2, 5), D = (-1, -4), E = (-2, 11)$ należą do wykresu funkcji $f(x) = 3|x - 1| + 2$.

Zad. 4 Wyznacz funkcję odwrotną do danej (o ile istnieje), a następnie sporządź wykres funkcji danej i odwrotnej:

- (a) $f(x) = 2x - 3$
- (b) $f(x) = \frac{1}{x-2}$
- (c) $f(x) = -x + \frac{1}{2}$
- (d) $f(x) = 1 - xx - 2$
- (e) $f(x) = x^2$

Zad. 5 Zbadaj parzystość i nieparzystość funkcji:

- (a) $f(x) = x^2 + 3$
- (b) $f(x) = x^3 - 2x^2 + 4x$

(c) $f(x) = x^3$

(d) $f(x) = |x|$

(e) $f(x) = x \cdot |x|$

(f) $f(x) = x + \frac{1}{x}$

(g) $f(x) = |x|$

Zad. 6 Wyznacz przedziały monotoniczności funkcji:

(a) $f(x) = x^2 + 3x + 1$

(b) $f(x) = -x^2 + 1$

(c) $f(x) = |1 - x| + 2$

(d) $f(x) = |x|$

(e) $f(x) = -\frac{1}{x}$

(f) $f(x) = -|x| + |x - 2|$

(g) $f(x) = |x|$

Zad. 7 Dla danych funkcji $f(x) = 2x + 1$ oraz $g(x) = |x - 1|$ wyznacz wzory:

(a) $f(g(x))$

(b) $g(f(x))$

(c) $g(x)f(x)$

(d) $f(f(x))$

(e) $f(x) + g(x^2)$

(f) $(f(x))^2$

(g) $g(g(x - 1) - 1)$

(h) $\frac{f(\frac{1}{x})}{(g(x))^2}$

(i) $f(\sqrt{g(x) - 1})$

(j) $f(\sqrt{g(x)} - 1)$

Zad. 8 Zaznacz na płaszczyźnie zbiór punktów spełniających warunek:

(a) $|x| = |y|$

(b) $|x| > |y|$

(c) $|x| + |y| \leq 1$

(d) $|x - y| > 4$

(e) $x + y = 4$ oraz $x - y = 2$

(f) $x + y > 2$ i $y = 2x$

Zad. 9 Znajdź wzór funkcji liniowej, która(a) przechodzi przez początek układu współrzędnych i przez punkt $A(3, 2)$ (b) przechodzi przez początek układu współrzędnych i przez punkt $A(-2, 4)$ (c) tworzy z dodatnią półosią osi x kąt $\alpha = \frac{\pi}{6}$ i przechodzi przez punkt $A(\sqrt{3}, 2)$ (d) tworzy z dodatnią półosią osi x kąt $\alpha = \frac{3}{4}\pi$ i przechodzi przez punkt $A(-1, -2)$ **Zad. 10** Naszkicuj wykres funkcji $y = 3x$. Przekształć go przez symetrię względem(a) osi x (b) osi y (c) prostej $y = 2$

(d) początku układu współrzędnych.

Napisz wzór funkcji, której wykresem jest otrzymana prosta.

3 Zadania uzupełniające

Zad. 11 Dla jakich x ma sens wyrażenie

$$\sqrt[4]{x+1} + \sqrt{\frac{x^2 - 2x + 5}{1-x}}$$

Zad. 12 Suma cyfr liczby trzycyfrowej wynosi 15. Pierwsza cyfra jest o 5 mniejsza od drugiej, która jest o 4 większa od trzeciej. Jaka to liczba?**Zad. 13** Rozwiąż układ równań?

$$\begin{cases} \frac{1}{x+y-1} + \frac{5}{x-y+1} = 2 \\ \frac{3}{x+y-1} - \frac{2}{x-y+1} = 1 \end{cases}$$

Zad. 14 Rozwiąż układ równań?

$$\begin{cases} |x-1| + |y-5| = 1 \\ |x-1| - y = -5 \end{cases}$$